

Валерія Віталіївна Селівончик
студентка, Київський національний
університет імені Тараса Шевченка,
м. Київ

ДЕПОЗИТНА ПОЛІТИКА ПАТ «АВАНТ-БАНК»

В.В. Селівончик,
студентка, Київський національний
університет імені Тараса Шевчен-
ко, г. Київ

ДЕПОЗИТНАЯ ПОЛИТИКА ПАО «АВАНТ-БАНК»

V. V. Selivonchuk,
student, Taras Shevchenko National
University of Kyiv, m. Kyiv

DEPOSIT POLICY PJSC «AVANT-BANK»

Ключові слова: комерційні банки, депозитна політика, коштів клієнтів банку, коштів фізичних осіб, ліквідності.
Ключевые слова: коммерческие банки, депозитная политика, средств клиентов банка, средств физических лиц, ликвидности.
Keywords: commercial banks, Deposit policy, funds of the Bank, individuals' funds liquidity.

Анотація. В статті розглядається аналіз формування ресурсної бази комерційних банків України, правове поле цього формування та шляхи вдосконалення.

Аннотация. В статье рассматривается анализ формирования ресурсной базы коммерческих банков Украины, правовое поле формирования и пути совершенствования.

Abstract. The article deals with the analysis of formation of resource base of commercial banks of Ukraine, the legal framework of formation and ways of improvement.

Формування ресурсної бази комерційних банків є одним із найважливіших завдань для забезпечення економічного зростання. Банківська система має володіти сукупністю ресурсів, достатніх як для кредитування поточних потреб суб'єктів господарської діяльності, так і для фінансування інвестиційної діяльності, формування відповідних резервів і підтримки власної ліквідності.

Депозитна політика – це складне економічне явище; її суть необхідно розглядати як у широкому, так і у вузькому значеннях. У широкому – депозитну політику комерційного банку характеризують як стратегію і тактику банку при його діяльності щодо залучення ресурсів із метою повернення, а також при організації та управлінні депозитним процесом. Під депозитною політикою у вузькому значенні розуміють стратегію і тактику банку в частині організації депозитного процесу з метою забезпечення його ліквідності [1].

Основна частина банківських ресурсів утворюється в процесі здійснення депозитних операцій банку, від ефективної і правильної організації яких залежить стійкість функціонування кредитної організації. Ефективне управління пасивами потребує здійснення науково обґрунтованої депозитної політики [2].

Варто зауважити, що для успішного функціонування та розширення діяльності банківської установи недостатньо залучати кошти за нижчою ціною, а розмішувати за вищою, для цього необхідно

створювати ефективну систему менеджменту. Для підтримки своєї конкурентоспроможності банки змушені пропонувати своїм клієнтам завжди нові послуги, застосовувати різноманітні фінансові інструменти та розширювати свою діяльність.

Зважаючи на такі умови, банкам, на сьогоднішній день, в умовах нестабільності та підвищеної конкуренції на банківському ринку стає більш складним залучати кошти на депозитні рахунки від клієнтів на довгострокових умовах, адже, населення не має довіри до банківських установ, зважаючи на політику Національного банку України направлену на скорочення кількості банків України задля врегулювання діяльності банківського ринку.

В таблиці 1 наведено дані по коштам клієнтів банку ПАТ «АВАНТ-БАНК», що акумулювалися на рахунках протягом 2011-2015 років.

Таблиця 1

Обсяг коштів клієнтів банку протягом 2011-2015 рр.

Кошти клієнтів	2011	2012	2013	2014	III квартал 2015
Кошти юридичних осіб у т.ч.:	484 229	372 245	531 193	1 006 176	1 176 264
в іноземній валюті	3 202	11 941	8 703	13 117	6 841

Кошти юридичних осіб на вимогу у т.ч.	127 952	243 355	336 636	599 564	443 267
в іноземній валюті	2 576	3 476	3 524	3 176	6 082
Кошти фізичних осіб у т.ч.	83 201	443 723	833 355	1 290 285	1 362 640
в іноземній валюті	53 401	210 359	281 677	845 000	916 936
Кошти фізичних осіб на вимогу у т.ч.	25 244	64 054	51 409	222 726	168 168
в іноземній валюті	2 983	26 840	12 202	73 729	91 041
Всього зобов'язань за коштом клієнтів	782 788	1 375 993	2 058 699	4 053 773	4 171 239

За даними даної таблиці бачимо, що обсяг зобов'язань ПАТ «АВАНТ-БАНК» за коштами клієнтів, а саме фізичних та юридичних осіб мав тенденцію до зростання протягом досліджуваних років. Найбільшу частку таких зобов'язань становили кошти юридичних осіб. Так, станом на 30 вересня 2015 року зобов'язання банку перед юридичними особами становили 1 176 264 тис. грн. За такими результатами можна сказати, що для банку, який не є достатньо відомим на території України, такі обсяги коштів юридичних осіб, що акумулюються на рахунках банку є достатньо значними.

Більш детально таку тенденцію можна представити за рахунок рисунку 1.

КОШТИ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

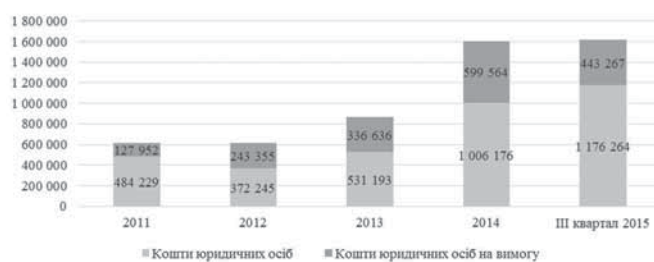

Рис.1 Динаміка обсягу коштів юридичних осіб в період 2011-2015 рр.

За рахунок даного рисунку чітко видно тенденцію до зростання обсягу коштів юридичних осіб на рахунках банку як в національній, так і в іноземній валютах. Також, важливо відзначити, що обсяги коштів юридичних осіб різко збільшилися на кінець 2014 року. Така ситуація склалася за рахунок якісного менеджменту, що був направлений на збереження коштів, що вже знаходилися на рахунках в банку та залучення додаткових обсягів коштів за рахунок нараховування додаткових відсотків на залишок коштів на поточних рахунках

юридичних осіб як в національній так і в іноземній валютах.

Також, менеджмент банку був направлений на пропонування внесення коштів на рахунки юридичних осіб на вимогу, що давало б можливість юридичним особам вільно розпоряджатися своїми коштами. Такі вкладення пропонувались на короткострокові строки, а саме від двох днів.

Важливим аспектом в діяльності банку були фізичні особи. Робота працівників фронт-офісу була направлена на залучення додаткових коштів фізичних осіб на рахунки та приваблення нових клієнтів. Таким чином, банком пропонувалося відкриття поточних та депозитних рахунків за рахунок підвищених відсотків.

Обсяги коштів, що акумулювалися на рахунках фізичних осіб протягом 2011-2015 років наведені на рисунку 2.

КОШТИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Рис.2 Динаміка обсягу коштів фізичних осіб в період 2011-2015 рр.

За даними рисунку бачимо, що на кінець 2014 року відбулося стрімке збільшення обсягів коштів на рахунках фізичних осіб, що також було наслідком ефективного менеджменту в сфері запобігання паніки клієнтів, що була спричинена політичними подіями в країні, та висвітлення позитивних сторін у подальшому знаходженні коштів на рахунках.

Задля залучення нових клієнтів, банком було розроблено нові депозитні продукти, що враховували інтереси як банку так і клієнтів. Приладами таких депозитних вкладів були «100 відсотковий депозит», умовою якого було оформлення депозитного договору строком на один рік з можливістю дострокового розірвання без втрати відсотків у відповідні строки, що прописані в договорі. Головною умовою такого депозитного вкладу було написання заяви клієнтами за сім календарних днів до дати можливого розірвання. В інакшому випадку наявним був факт стягнення штрафних відсотків. При цьому, при укладанні договору банківського вкладу «100 відсотковий депозит», мало місце збільшення відсоткової ставки, за умови якщо клієнт не розриває договору у визначені строки.

Ще одним прикладом депозиту, був депозит «Мандарин» візитівкою якого ули слова: «Дольку віддаємо одразу». Сутністю такого депозитного продукту був факт виплати відсотків, що нараховувались на весь трок депозиту, а саме 50 (п'ятдесят) днів одразу після оформлення такого депозитного договору. Це давало можливість клієнтам одразу отримувати відсотки за вкладом, а

банк, в свою чергу, мав можливість розраховувати на відповідну суму вкладу.

Наступним фактом, що має бути зазначеним, є набуття чинності Закону України від 28.12.2014 року №71-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» з 1 січня 2015 року ставку податку для оподаткування доходів у вигляді процентів за поточними чи депозитними рахунками було збільшено з 15% до 20%. Також, Законом №71-VIII було продовжено дію військового збору до набрання чинності рішення Верховної Ради України про завершення реформи Збройних Сил України та уточнено перелік доходів, які є об'єктом оподаткування військовим збором. Починаючи з 1 січня 2015 року збір утримували з тих же доходів, з яких утримується податок на доходи фізичних осіб, зокрема це стосується і доходів у вигляді процентів, нарахованих на суму вкладу. Тому, з початку 2015 року податкові агенти до вирахування податку на доходи фізичних осіб з усієї суми нарахованих процентів повинні були відрахувати до бюджету 1,5% військового збору [3].

В такому випадку, банки вдавалися до збільшення ставок за депозитами задля можливості отримання клієнтами більшої суми відсотків після вирахування відповідного податку та збору. При такій депозитній політиці збільшувались витрати банку та посилювалась конкуренція на банківському ринку.

Зокрема, з 1 січня 2016 року набрав чинності закон «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень в 2016 році» від 24 грудня 2015 року, згідно з яким змінилася ставка податку на пасивні доходи фізичних осіб (у тому числі відсотки, нараховані за поточними / картковими / депозитними рахунками).

З 1 січня 2016 року ставка податку становить 18% (раніше 20%). При цьому порядок утримання та сплати податку до бюджету залишається без змін і порядок утримання військового збору залишається незмінним у розмірі 1,5%. Таким чином загальний обсяг податку з пасивного доходу вкладника з 1 січня 2016 року становить 19,5% [4], що дає можливість банкам України в певній мірі скоротити свої витрати при залученні коштів клієнтів на депозитні рахунки.

Наприкінці 2015 року Національний банк України розпочав проведення політики очищення банківського сектору, за рахунок виведення з ринку малих неплатоспроможних банків, що призвело до збільшення навантаження на Фонд гарантування вкладів фізичних осіб, що проводить виплати за зобов'язаннями банку, що ліквідується.

Відповідно до цієї політики, банки, що за умовами НБУ мають бути виведені з ринку, мали заздалегідь знизити відсоткові ставки за депозитними вкладками. Що в свою чергу призвело до неможливості акумулювання додаткових коштів на рахунках і, відповідно, виплат за існуючими депозитними угодами.

Банк віднесено до категорії проблемних на початку грудня 2015 року. Наприкінці року стан ліквідності ПАТ «Авант-Банк» значно погіршився. В той же час, почались надходження скарг від фізичних та юридичних осіб стосовно невиконання банком своїх зобов'язань.

Враховуючи відсутність в акціонерів чітких планів щодо поповнення ліквідності банку та невиконання операцій клієнтів у встановлений законодавством строк, на підставі постанови Правління Національного банку України від 29 січня 2016 р. № 44 «Про віднесення ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «АВАНТ-БАНК» до категорії неплатоспроможних» виконавчою дирекцією Фонду гарантування вкладів фізичних осіб прийнято рішення від 29 січня 2016 р. № 96 «Про запровадження тимчасової адміністрації у ПАТ «АВАНТ-БАНК» та делегування повноважень тимчасового адміністратора банку».

Згідно законодавства, під час дії тимчасової адміністрації, банк повинен проводити розрахунки з кредиторами за рахунок наявних коштів. Проте, в певній мірі це суперечить умовам, за яких до банку вводиться Фондом гарантування вкладів фізичних осіб тимчасова адміністрація, оскільки такою умовою є визнання банку неплатоспроможним, а отже його неможливість розрахунку за своїми зобов'язаннями.

Таким чином, у зв'язку з постановою Національного банку України №109 від 25.02.2016 року «Про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «АВАНТ-БАНК» Виконавчою дирекцією Фонду гарантування вкладів фізичних осіб прийнято рішення від 26 лютого 2016 року № 262 «Про початок процедури ліквідації ПАТ «АВАНТ-БАНК».

Література:

1. Бартош О.М. Депозитна політика банку та основні етапи її формування / О. Бартош // Вісник УБС НБУ. – 2008. – № 3.

2. Бартош О.М. Депозитна політика як складова системи управління діяльністю банку / О. М. Бартош // Фінансовий простір. – 2014. – № 4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2014_4_4.

3. Закону України від 28.12.2014 року №71-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/podatkove-zakonodavstvo/zakoni-ukraini/63462.html>.

4. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень в 2016 році» від 24.12.2015р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/909-19>.

Литература:

1. Бартош А.М. Депозитная политика банка та основні етапи ее формирования / А. Бартош // Вестник университета банковского дела НБУ. – 2008. – № 3.

2. Бартош А.М. Депозитная политика как составляющая системы управления деятельностью банка / А. М. Бартош // Финансовое пространство. – 2014. – № 4. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2014_4_4.

3. Закона Украины от 28.12.2014 года №71-VIII «О внесении изменений в Налоговый кодекс Украины и некоторых законодательных актов Украины относительно налоговой реформы» [Электронный ресурс] // Официальный сайт Государственной фискальной службы Украины. – Режим доступа: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/podatkove-zakonodavstvo/zakoni-ukraini/63462.html>.

4. Закон Украины «О внесении изменений в Налоговый кодекс Украины и некоторых законодательных актов Украины относительно обеспечения сбалансированности бюджетных поступлений в 2016 году» от 24.12.2015 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/909-19>.

Literature:

1. Bartosz M. A. the Deposit policy of the Bank Taonans tages of its formation / Bartosz A. // Bulletin of the University of banking of the NBU. – 2008. – No. 3.

2. Bartosz M. A. Deposit policy as a component of a control system of Bank activity / A. M. Bartosh // Financial space. – 2014. – No. 4. [Electronic resource]. – Mode of access: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2014_4_4.

3. Law of Ukraine of 28.12.2014, №71-VIII «On amendment to the Tax code of Ukraine and certain legislative acts of Ukraine regarding tax reform» [Electronic resource] // Official site of the State fiscal service of Ukraine. – Mode of access: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/podatkove-zakonodavstvo/zakoni-ukraini/63462.html>.

4. The law of Ukraine «On amendment to the Tax code of Ukraine and certain legislative acts of Ukraine concerning a balancing of budget revenues in 2016 from 24.12.2015 R [Electronic resource]. – Mode of access: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/909-19>.

Рецензент: Примостка Людмила Олександрівна, завідувача кафедри менеджменту банківської діяльності КНЕУ ім. В.Гетьмана, д.е.н., професор

Реферат

Формування ресурсної бази комерційних банків є одним із найважливіших завдань для забезпечення економічного зростання. Основна частина банківських ресурсів утворюється в процесі здійснення депозитних операцій банку, від ефективної і правильної організації яких залежить стійкість функціонування кредитної організації. Ефективне управління пасивами потребує здійснення науково обґрунтованої депозитної політики

Реферат

Формирование ресурсной базы коммерческих банков является одним из важнейших задач для обеспечения экономического роста. Основная часть банковских ресурсов образуется в процессе проведения депозитных операций банка, от эффективной и правильной организации которых зависит устойчивость функционирования кредитной организации. Эффективное управление пассивами требует осуществления научно обоснованной депозитной политики.

Abstract

Formation of resource base of commercial banks is one of the most important tasks for ensuring economic growth. The main part of the banking resources formed in the process of conducting Deposit operations of the Bank, from the efficient and proper organization which depends the stability of credit institutions. Effective management of liabilities requires the implementation of scientifically based Deposit policy.

ФИНАНСОВЫЕ УСЛУГИ

ВСЕУКРАИНСКИЙ НАУЧНО-АНАЛИТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

ГРУНТОВНО, ПРОФЕСІЙНО ПРО:

- ❖ страхові послуги, продукти та суб'єкти страхового ринку;
- ❖ хід пенсійної реформи, особливо – створення та діяльність НПФ;
- ❖ кредитні спілки, лізингові компанії та ломбарди.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 22668